

пентръ

МЪНТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 32.

Luni, 6. August.

1845.

К ъ в ъ п т ъ л

ce s'a zic de D. A. Трев. Лазарианъ, професор де философіе.

(Апкеіере.)

Аптр'зи тиму къ мареле Hobbes din Britania се аратъ Картезиѣ ап Франца, зп спіріт къ мълт маї дивентив декът ачела, дпсъ тотдеодатъ ши маї moderat. Картезиѣ лапъдъ тоате презъдеделе че лор веки ка ши Hobbes, сфътзеще маї вине зп счептіцизм ап шіинде, декът зп dogmaticism недесвѣтът; дпсъ деосевеще маї вине декът ачела індіциделе отълви челе морале де челе сенсале. — Ап Германия се аратъ пе тимул лѣі Locke ши ал лѣі Newton зп ценіѣ естраординариѣ, Godofred Leibnitz, каре дмврѣдишеазъ тот кспринсѣл шіинделор, философіа, теологіа, жзріспрѣденца, математика, фізика ши астрономіа, лимбистика ши історіа, се опъне empiricismълѣі англикан ши пе продѣче о повъ теоріе пентрѣ квоощиндъ, пъне фундаментъл зпѣі поѣ edifiциѣ философік, ап каре съ armonieze тоате элементеле. Апсъ къшзнеазъ тотдеодатъ зп dogmaticism каре пѣ маї квооще марцині сѣнт мѣпеле лѣі Wolf. Ачествѣ dogmaticism се опъне Англезъл Hume къ зп сче-

птѣцизм пѣтерник, даръ moderat. Черчетриле ачестора сѣнт Апайнтъри департепесте лінеа чеа ажзпсъ де чеі веки. Къ тоате ачестеа еле пѣ фак декът жзпечеа философіеі moderne. Бърватъл каре съ о Апалцъ ла тѣриѣ ши констанцъ бървѣтеаскъ се аратъ ап Königsberg. Емануел Кант, зп om плін де ценіѣ, къ о песпѣсъ діліциндъ, ши adornat къ челе маї фрѣмоасе квоощинде, обсервъ дефектеле черчетъримор фѣкѣте атѣт де dogmatici кѣт ши де счептіци, еа мінтеа ла критікѣ, лѣ десвате факѣлтѣділе, лѣ determinъ марциніле пълъ зпде поате къ дрептѣл съ е Аптинъ, о Апалцъ фѣкѣрдѣо чентрѣл черчетъримор, дпсъ тотдеодатъ о стрѣмтореазъ пріп ресълтателе лор. Мъсоаръ амвѣтл обіектелор квоощивіле дѣпъ пѣтереа факѣлтѣдіі квооскътоаре, Аптемеіазъ ши determinъ кѣтпѣл квоощиндеі ши ал крѣдиндеі. Апсъ мерітѣл чел маре ал лѣі Кант, ка ши ал лѣі Сократе, есте дешептареа атенцизніі асѣпра латъріі практиче а виедіі, асѣпра моралеі, ши реквоощинда пріматълѣі радіѣніі практиче пе лългъ формеле челе ріциде але радіѣніі теоріче, пентрѣ-къ а лѣкра морал, е о порълкъ абсолѣтъ, даръ аші кѣщига квоощинде ши але лѣци, е пѣмаі о порълкъ релативъ а

радізній, ші прін зрмаре пентрѣ-къ днде-лепчѣнеа практикѣ каре се аратъ дн есер-чидѣл вирѣдѣи есте скопѣл съпрет ал віедѣи. Кант зидѣше пѣдѣн, ші се окѣпъ маї тѣлтъ къ дѣрѣмареа челор че а зидѣт се-кѣл dogmaticism, днсъ препаръ о шіицѣ философѣ маї дналтъ прін кѣноциѣца de sine a мѣндѣи, арѣтѣнд totdeodatъ къ прін-чѣиеле спре десволтарѣа пѣрѣдѣлор сѣнѣ-ларе але философѣи сѣнт кѣар дн радѣне, ші днвѣдѣндѣне de алтъ парте съ део-сеѣм ші съ преѣѣм тѣмеѣл, tendѣнда, грѣшеалѣле ші зплатѣралѣтѣдѣле, прекѣм ші адеѣѣрѣл ші вѣзѣл дѣн тоате сѣстеме-ле. — Прін критѣчѣстѣл лѣи Кант се пото-леѣше чеарта днтре dogmaticism ші скеп-тѣчѣстѣм, се днкѣде дрѣтѣл мѣстѣчѣстѣлѣ; дн-сѣ тѣрѣдѣиеле челе пѣсе de дѣнсеѣл кѣно-циѣдѣи оменѣдѣи продѣк днтрѣзѣи о пе-тѣлѣдѣмѣре, спѣрѣтѣл пѣ вреа съ кѣноаскѣ стрѣмторѣрѣи. De аѣчѣ се пѣскѣрѣ прове-ле челе маї поѣе але лѣи Fichte, Schel-ling ші Hegel. Дарѣ прін ачестѣа се ре-кѣноскѣ тот маї тѣлтъ валѣтатеа критѣчѣстѣ-лѣи канѣиан ші дешертѣчѣнеа стрѣдѣице-лор de а се днѣлѣца песте имперѣл еспе-рѣиѣдѣи. De ачѣеа днчѣне стѣдѣл пѣіхо-лоѣиѣ а се кѣлѣтѣва кѣ маї марѣ діліѣицѣ, кѣноциѣца прѣлімінарѣ а факѣлѣтѣдѣлор сѣ-флетѣдѣи се сокотѣше de неапѣратъ тре-ѣѣицѣ спре интрареа дн черчетѣрѣле фѣ-лософѣче; історѣа философѣиѣ се еа ла маї рѣгѣроасѣ вѣгарѣ de сеамѣ, кѣноциѣца кѣ черчетѣрѣле ші ресѣлтателе челорлалѣдѣи кѣ-цѣтѣторѣи веѣи ші пої се сокотѣше de чел маї марѣ фолос пентрѣ дндрѣнтареа ші лѣвкрѣареа пропрѣе. Дн Германѣа се рѣсі-неѣше фѣрѣа ентѣзѣастѣлор, Канѣианѣи пе-лѣпѣгѣ критѣка радѣзній днчѣеп а консѣлата

ші есперѣиѣца. Дн Франѣа се дешѣепѣтѣ интересѣл пентрѣ адеѣѣрѣл чел фѣндат пе-тѣмеѣл радѣзній фѣрѣ а вѣтѣтѣа дрѣнтѣ-рѣле сѣнсеѣлѣи. Дн Брѣтанѣа діспаре скеп-тѣчѣстѣл ші фаче лок ші раѣионалістѣ-лѣи. Дн Італѣа прѣиѣеѣше dogmaticism дн-вѣдѣѣтѣрѣ ші деѣла критѣчѣстѣм. — Ачѣеастѣ е старѣа философѣиѣ дн зѣоа de астѣзѣи дн Европа чѣа кѣлѣтѣватѣ.

Ної Ромѣнѣи сѣнтѣм о радѣзне каре се афѣл днкѣ дн копѣлѣрѣе, ші авѣа ам-ажѣне ла кѣноциѣца de пої дншѣне. Ної днкѣ пѣавѣм философѣе. Ної ам рѣтѣас фоарте дндрѣтѣ дн кѣлѣтѣрѣ. Канселе сѣнт de обѣше кѣноскѣтѣ ші пѣавѣм трѣѣѣицѣ съ ле дншѣрѣтѣм дн ачестѣ паѣиѣе. Да-торѣа днсъ пе есте акѣтѣ, съ пе фолосѣм de мѣжлоачеле че пе стаѣ гата, ші съ а-дѣбогѣм партеа поастрѣ ла кѣлѣтѣра тотѣ-лѣ а зѣпанѣтѣдѣи. Философѣа е о індіѣицѣ зѣмѣлѣ, ші нѣчѣи зп неам кѣлѣтѣват пѣ маї поате фѣгѣра de аѣчѣи днпѣнте фѣрѣ дѣнса пе фаѣа пѣтѣмѣтѣлѣи. Дарѣ даѣа венѣм маї тѣрѣзѣи дѣлѣ чѣелѣлѣте неамѣрѣи, поате кѣ авѣм кѣ зп мѣжлок маї тѣлтъ декѣт дѣнселе спре а днпѣнта кѣ маї марѣ сѣгѣ-ранѣдѣ. Дѣскоперѣрѣле челорлалѣте пе стаѣ спре діспѣсѣчѣне словодѣ. Дн провеѣе фѣкѣтѣ de дѣнселе пе сѣнт кѣноскѣтѣ дрѣ-тѣрѣле de рѣтѣчѣре, ші пѣтѣм съ вѣгѣм de сеамѣ ші съ пе ферѣм de еле. — Дѣ-пѣ пѣрѣреа теа чѣа індіѣѣвалѣ, пѣскѣтѣ дѣн стрѣѣватѣреа критѣкѣ а провелор фѣ-кѣтѣ пѣлѣ дн зѣоа de астѣзѣи, сокотѣсѣ кѣ философѣа трѣѣѣе зидѣтѣ пе тѣмеѣл чел-некѣлѣтѣт ал есперѣиѣдѣи, кѣчѣ алтѣмѣнтрѣле се дешѣде зѣна ші поарта ла тоате вісѣ-рѣле ші ла тоате фантастерѣиѣе; ші ал доїмеа, кѣ тоате кѣ сѣнт de пѣрѣре кѣ

щипделор пз тревзе пвсе обезї, чї тревзе лвсате дп тоатъ лївертатеа лор, дпсв квлтївареа лор тревзе тврїнітъ дьпъ фолосвм практик, шї о сїстемъ каре стъ дп контразічере кз интереселе поастре челе соціале шї морале, кз аспекта пюстръ чел емпірік ал патрїей, тревзе абсолът льпъдатъ. Фїлософіа стъ не деа деслвшїрї дп ачесте цїнвтрї але кспонїндеї шї але лвкррїї, даръ стъ пз не дпкврче, саъ стъ не дькъ кїар дп контразічере. — Дп-тревареа есте акъм, към пзтем стъ пвзїм ачест дръм кз атъта сїгъранцъ? Ръспїн-ствл с'а дат прїп челе спвсе. Не дръмвл есперїндеї кз ажвторївл крїтїчей. Ачест дръм кз ачест ажвторїв а дьс ла мїнвнї, каре де чеї векї с'ар фї сокотїт де фавъле. Ынде а ажвнс павїка модернъ прїп обсер-вчївпеле астронотїче, компарат кз естра-ваганделе астролодїче але челор векї? Ынде а ажвнс механїка прїп дескоперїрїле математїчїлор шї але фїзїчїлор, компарат кз вїсврїле маїче але антїчїлор? Ынде а ажвнс фабрїкатъра прїп черчетърїле хїмі-чїлор, компарат кз фантастерїїле алхімі-стїлор? Ынде аъ ажвнс артеле фрвмоасе прїп десватерїле естетїчїлор, компарат кз гвствл чел стрїкат ал веаквлї де мїжлок? Ынде а ажвнс дпсфършїт стареа соціетъ-дїлор чївїле прїп лвкррїле жрїспрвден-делор шї але полїтїчїлор, компарат кз варварїа чеа неомепоасъ а веакврїлор тре-квте? Мвлдвжїтї червлвї, а дпчетат де-спотїствл, с'а свгръмат mania de а фаче ресвоаїе естермїнътоаре, а дпчепът а се реквпоаще дрептвл фїе-кървїа, аъ дпче-път а се квлтїва моралеле шї манїереле че дпфрвмвседеазъ не от, а дпчепът а се квръдї релїцївпеа, с'а десфъквт пезнї-

реа дптре интереселе челе матерїале шї морале. Ыманїтатеа с'а чївїлїсат, с'а квл-тїват шї с'а перфекціонат, шї тоате аче-сте дарърї ле а прїїмїт еа дела фїлософіе, каре їнтръ дп тоате щїпделе, пьтврнде дп тоате артеле, дп тоате ратърїле де вїеадъ, domestїкъ шї полїтїкъ, спекъла-тївъ шї практикъ. Къчї фїлософіа е чеа че дъ вїеадъ твтрор щїпделор, твтрор артелор шї твтрор лвкррїлор патрале шї лїбере, шї реварстъ о лвмїнъ песте джпселе, прїп каре ачестеа се префак дп тот атътеа метъре дп каре фїлософіа се аратъ дп конкрет. Фъръ фїлософіе щїп-деле партїквларе п'аъ вп fundament комън, даръ п'аъ нїчї вп центръ комън, дп каре с'шї афле легътъра лор, чї дїп кон-тръ дївердеск дп лъптъ шї дп чеартъ остїлъ. Фъръ фїлософіе вїеада фїпделор раціонале е вп mexanїcm аместекат де вп авт де лївертате. Нъмаї пвтрїт де аде-върателе прїнчїпїе але фїлософіей поате свфлетвл оменеск стъ се дпалдъ ла вїада спїрїтвалъ шї с'шї ажвнгъ destїнъчївпеа са. — Деа дьтърїл твтрор, ка стъ се реверсе шї дптре пої Ромънїї лвмїна еї, ка стъ не пзтем вккъра шї пої де вїнефа-черїле еї! Дорїнда се сїмте дптре поїде тоате пърдїле, сїргїнда се vede асемїне, дплеспрїле сзпт гвберпвл челвї маї маре-ївїторїв де дпделепчївпе шї ал челвї маї зелос квлтїваторїв ал еї, дпкъ пз вор-лїпсі. Дечї стъ пврchedem кз тоате пвте-рїле шї стъ пз крвдъм нїчї о остепеалъ, скопвл е сфжт, пентръ ажвндереа лвї стъ фїм дпкредїндадї, кз чїне лвкреазъ кз їнїтъ квратъ, не ачела 'л ажътъ шї Dzeъ.

DIN ISTORIA NATŢREI FETELOR.

(O г л з т ъ.)

(Дпкеіере.)

Пасеріле се дпарт дп шапте рѣндѣрї, дпсѣ фїндкѣ кѣ фетеле де рѣнд пѣтем ворбі, пої ле вом дпърці пе еле дп 6 класе, адекѣ:

1. Пасеріле дпотьтоаре. Пелеа амѣ, окїі вїнедї, пѣрѣл влонд, чева рѣшіноасе, чева фантастїче, тѣлтѣ стеренїе. Сїмволѣл лор есте гѣска. Ачестеа фете дп адѣпѣрїле марї, веселе, шед дпкременїте пе скатпѣл сѣѣ, пѣ ворвек нїмїка пѣпѣ пѣ ле дпгревї, шї дакѣ ле дпгревї чева, еле рошеск пѣпѣ дѣпѣ зрекї, кѣм дпї петречї коконїдѣ? тѣлцѣтеск, фоарте вїне шї рѣде. — Ачестеа пасерї се пѣтеск кам де рѣнд гѣскѣде, шї дїп дптѣїл ранг дптре тоате, фїндкѣ гѣска есте чел маї новїл прототїп ал фетеїмеї. Блѣндѣ! рѣвдѣтоаре! тѣкѣтѣ! дп тоатѣ ашезареа предатѣ! дп порочїре ка шї дп непорочїре, дп апѣ ка шї пе вскат. Окїїл вѣпѣт аратѣ невіновдїа їнеїеї еї шї де шї доведеск окїї вѣнедї о мїнте маї пѣдїп ескѣлтѣ, тотѣшї токма пентрѣ ачееа капѣтѣ прецѣл чел маї маре, кѣчї стеренїа есте чеа маї маре скѣтпѣтате а фетеїмеї, шї мїнтеа аѣ апрїнс фѣклїа тѣтѣрор рѣсвоаселор, дп каре оатенїї ш'аѣ вѣрсат сѣпцеле.

2. Пасеріле фѣгѣтоаре. Натѣра, каре нїчї одатѣ пѣ фаче салт, чї тотдеавна пѣшеше дела о спецїе ла алта, аѣ фѣкѣт шї знеле пасерї, каре се вѣд а форма пѣтаї о тречере дела алте фѣптѣрї ла пасерї, шї каре де шї аѣ арїнї, тотѣшї пѣ двоарѣ. Ла фете се пѣтеше ачеста соїѣ

фрѣтоасе вѣрѣтешї. Семпеле лор дїп афарѣ сѣпт: пелеа дптѣнекоасѣ, статѣра зрїашѣ, окїї сѣрї, нїчїорѣл маре. Сїмволѣл есте Штрѣцѣл. Характерѣл осевїт ачестеї пасерї есте, кѣткѣ дпгїте тоате, стїклѣ, пїетрї, фер, шї пентрѣ ачееа саѣ dedeс dїп ачееа дреапта зрмаре, вѣткѣ dѣтнеалор пѣ ар авеа гѣст. Шї ла тѣлѣкѣтоареа де фер а фетелор пѣрчеде ачееа пѣтаї дїп лїпса гѣстѣлѣї. Еле вреѣ сѣ пе копїезѣ пе пої вѣрѣадїї, шї пентрѣ ачееа дїп лїпса гѣстѣлѣї аѣ прїїмїт партеа чеа маї стрїкатѣ а характерѣлї пострѣ. Адекѣ дп лок де статорнїчїе, капрїчїѣ, дп лок де воїнїчїе перѣшїнареа. Indianїї дїп Штрѣцѣл маї тѣлт де добіток декѣт пасере, вїне ар фї сѣ дїпем шї пої аша фете де вѣрѣадї кѣ хаїнеле скїтѣвате.

3. Пасеріле кѣкѣїтоаре (сѣїтоаре) аїчееа се пѣтѣрѣ аша зїселе фете дпвѣдате. Семпеле дїп афарѣ сѣпт: статѣра де мїжлок, капѣл ретѣнд, окїї кастанїї, лїмба мїшкѣтоаре. Сїмволѣл лор есте папагаїл. Отѣл, каре е dedat а да прецѣл фїешекѣрѣїа лѣкрѣ пѣтаї дїп фолосѣл чел адѣче, се мїрѣ пентрѣ че аша о фїндѣ, пе кѣт есте папагаїл, каре афарѣ де нїше стрїгѣрї, шї глѣсїрї дешарте, шї нїше пеле цїстрїде, нїчї зн фолос пѣ аре, атѣта саѣ пѣтѣт дптѣлдї пе лѣме, вѣт се афлѣ 150 де фелїтрї де папагаї. Дпсѣ еле тотѣшї слѣжеск спре десѣѣтареа поастрѣ, кѣчї дпвадѣ кѣ вшѣраре ворвеле шї зїчерїле че ле аѣд. Ба чеї маї тѣлцї папагаї шї челе маї тѣлте фете дпвѣдате ле сале септїнде ле цїїѣ аша вїне шї фрѣмос речїта, де знор ам пѣтеа кѣдеа дпвѣзїалѣ, вѣткѣ дѣпселе ар кѣцета шї прїчене че ворвек! — Еле дпшї цїїѣ да

totdeauna ачеа вазъ, ка кѣнд ар фѣ а-
дѣнкъ кѣдетътоаре, шѣ ар цѣ де зече орѣ
маѣ мѣлт декѣт че спѣн, шѣ пентрѣ а-
чеа се пот пѣтѣ кѣ дрептѣл кѣкѣтоаре,
пентрѣ-кѣ еле вреаѣ totdeauna а се кѣкѣѣа
маѣ сѣс декѣт че пот. Дѣн каселе челор
марѣ сѣнт плѣкѣцѣ папагаѣ, пентрѣ кѣ
прѣн а лор ворбѣре, саѣ вѣоѣчѣне се дес-
фетеазъ адѣнареа, еѣ се петезеск де оа-
спецѣ, карѣѣ ле спѣнѣ мѣлте лѣнгѣшѣрѣ шѣ
ворбѣ дѣлчѣ, капѣтъ захар шѣ дѣ потфеск
ла кафеа че есте фоарте плѣкѣтъ папагаѣ-
лор. Шѣ пентрѣ кѣ пар се афлѣ оаменѣ,
карѣѣ сѣ поатѣ кѣтпѣра аша скѣтпе шѣ
фѣрѣ нѣчѣ вѣн фолос пасерѣ фетецѣ, еле
ажѣнгъ челе маѣ дѣпалте вѣтрѣнѣде, каре-
ле пот ажѣнѣ вреодатѣ фетеле!

4. Гѣпеле. Акѣта венѣм ла класа
чеа маѣ солѣдъ а фетелор, адекъ ла аче-
леа че аѣ асетѣнаре кѣ гѣпеле. Пелеа
оакешѣ шѣ вѣчѣле плѣне сѣнт семпеле де
кѣпетенѣ, ла гѣпеле де касѣ сѣнт фецеле
дѣкѣ шѣ рѣменѣте де фокѣл ватреѣ, ста-
тѣра маѣ мѣлт де мѣжлок декѣт маре,
рѣтѣндѣ, грасѣ шѣ кѣрпоасѣ, шѣ фѣндѣкѣ
соѣл ачеста афарѣ де каса шѣ кѣртѣа лор
пѣ кѣпоск нѣмѣк алта пе лѣте, сѣмволѣл
ле есте гѣпа. Еле дѣвлѣе орѣ че гѣ-
сеск ла оалатѣ, шѣ рѣдѣкѣ фѣеще-че гѣр-
вѣд. Кѣрѣценѣа шѣ пѣстрареа есте вѣртѣ-
теа лор, дѣсѣ кѣтъ лартѣ, кѣтъ дѣ-
вѣртѣре, кѣтъ коткорезаре, кѣте ватерѣ дѣн
арѣнѣ! ла тот оѣл чел оаѣ дѣн економѣа
касеѣ, стрѣгѣ треѣ чеасѣрѣ пѣнте шѣ дѣбѣ
пе вртѣ. Мѣлта ворбѣре есте негрешѣт
характерѣл де кѣпетенѣ а пасерѣлор де
касѣ, токѣта пентрѣ кѣ еле афарѣ де хо-
тарѣл касеѣ лор пѣ есѣ маѣ департе, лѣ-
врѣл чел маѣ мѣк дѣл фак маре шѣ гѣрѣ,

шѣ дакѣ се дѣнтѣмплѣ ка врео гѣпѣт стрѣ-
нѣ сѣ вѣнѣ дѣн кѣртеа ачестора, атѣлчеа
ваѣ де еа, дѣн тоате пѣрдѣле дѣ сар дѣн
кап шѣ о чѣокнеск. Гѣпеле аѣ дела па-
тѣрѣ о ѣнѣмѣ вѣнѣ, кареа дѣсѣ пѣтаѣ пентрѣ
гѣрѣжа кѣрѣцѣ лор се топеще. Чеа де
кѣпетенѣ трѣсѣрѣ а пасерѣ ачещѣа есте
кѣ пѣ поате зѣвѣра шѣ де ачеа пѣ се поа-
те рѣдѣка дѣн скѣнда еѣ сѣерѣ.

5. Пасерѣле кѣнтѣреде. Фѣндѣкѣ
кѣнтѣчеле шѣ мѣзѣка аѣ кѣцѣгат дѣн веа-
кѣл пострѣ о деосевѣтѣ лѣаре аѣнте, шѣ
фѣндѣкѣ де пласа ачеста сѣнт пѣцѣне фе-
те, пѣ афлѣм нѣмѣка а ворбѣ де характе-
рѣл лор. Вѣне е шѣ де ачела, каре аре
шѣ кѣте о канарѣ!

6. Ълѣ. Аѣчеа се пѣтѣрѣ кокете-
ле шѣ фѣндѣкѣ маѣ тоате пасерѣле се пот
пѣтѣ ѣлѣ, пентрѣ-кѣ рѣпеск вѣнде пот ѣн-
секте шѣ гѣрѣнѣде, аша шѣ орѣ че фатѣ се
поате зѣче дѣнтрѣ'атѣта кокетѣ, дѣкѣт шѣ
чеа маѣ смерѣтѣ дѣн трѣнѣселе дореще ѣчѣ
колеа а стѣлѣе кѣте о ѣнѣмѣ жѣнеаскѣ.
Ноѣ дѣсѣ аѣчеа пѣтаѣ ачелеа фетеле пѣтѣм
ѣлѣ, адекъ кокете, кѣрора кокетерѣа есте
цѣнта а дѣнтреѣцѣ сале естѣмѣ. Семпеле
дѣн афарѣ сѣнт: Статѣра трѣпѣлѣ маѣ
фрѣмоасѣ, маѣ цѣнгашѣ шѣ маѣ ресѣдѣатѣ
декѣт ла алте фете. Чел де кѣпетенѣ
семнѣ дѣсѣ есте окѣл. Дѣнтрѣ'о сѣтѣ де
фете, окѣл ва дескоперѣ кокета. Ън дѣа-
мант склѣнѣчѣос сѣцѣатѣ скѣнтеѣ, че вреа
сѣ апрѣндѣ тот че е пе лѣнгѣ дѣнѣсѣл,
ел казѣтѣ словод шѣ пофѣтор дѣнпреѣѣ-
рѣл сѣѣ, шѣ нѣмѣк се паре а сѣ пѣтеа дѣ-
потрѣвѣ вѣрѣнѣдеѣ сале. Че вѣне ар фѣ да-
рѣ, дакѣ дѣн фрѣнѣтеа оастелор ар ста тот
кокрете, кѣчѣ де шѣ пѣ ар вѣрѣ ачещѣа ѣе-
пералѣ, еѣ тот ар фѣ фоарте вѣнѣ, фѣндѣкѣ

о кокетъ фръзоасъ есте дн старе а пърта о armadie дитреатъ де пас. Ълі ші кокетеле сѣнт дела патъръ маі тарі ші маі неміостіві, декѣт челеламте пасері ші фете, еі зѣрїе фъръ мілъ ші дѣпъ че аѣ скос ініма пѣ ле пасъ де прада фѣкѣтъ, чі кавтъ алта нѣ. Есте кѣ греѣ а да пентрѣ фіенце-каре кокетъ сѣмволѣл, фінд кѣ еле се деосебек фоарте таре дн пѣраврї. — Маі сѣс стѣ пажъреа. Статъра палтъ, стрѣктъра апѣсатъ, цїпереа трѣпѣлї сѣмеадъ, окїл скїптеїтор, звѣрареа репедѣ дн сѣнт семеле дн афаръ. Пажъреа гоненце пѣмаї вѣпатѣл повїл, кѣ чел де рѣнд пѣшї перде времеа, есте греѣ а о domesticї, кѣчї ізвенеу словоzenia песте тоате, пентрѣ ачѣеа се дѣ фоарте пар а сѣ днїде дн колївіа кѣсѣторїеї, шї аша пѣ пар се днѣшпѣл де астфелїз де воїнічї фемеенї, кѣрора пѣпѣ авѣаѣ пѣтере дѣствѣл, нїмінеа пѣ пѣтеа ста дн протївѣ, перїнд ачѣаста, шед трїсте пе стѣпка пѣказѣлї. — Маі нїчї декѣт пажъреа сѣнт ѣлії де гїнії, шї шї ачѣенїа сѣнт греѣ де domesticїт, днѣс тотѣшї се пот днѣлнї прїп фоате шї де тѣлте орї дакѣ се днїкїд дн колївіе, се факмаї кредїнчїошї стѣпнѣлї сѣѣ, декѣт орї че пасере де касъ. — Дѣспре ачѣеа пласъ а ѣлілор, карїї се пѣтеск чїѣхѣрез шї вѣхнїде, афлѣм кѣ кале маї вїне а тѣчеа, кѣчї ачѣенїа лѣкрѣ пѣмаї поаптѣ.

Дѣпѣ че акѣма дн орнїтолоцїа ачѣаста се характерїзарѣ тоате фетеле, поате кѣ ва днтрева чїнева: Ынде се пѣтърѣ ачѣлеа фете, каре п'аѣ асѣтѣпаре нїчї кѣ гѣщеле, нїчї кѣ папагаїї, нїчї кѣ гїнеле, нїчї кѣ ѣлії ш. а., чї сѣнт пїне де дѣх, влѣнде, каснїче, вреднїче де ізвїт шї фѣ-

рѣ претенсїї; ла карїї респондѣт, кѣткѣ ачѣстеа фете се пѣтърѣ, ка шї фїнікс днтре челе фавѣлоасе. — Маї пе зртѣ черет ертѣчїзне дела Дѣтнеалор фетеле пентрѣ ачѣастѣ дндрѣзнеалѣ, кареа пе рѣгѣт сѣ пѣ нїо днпѣте, пентрѣ-кѣ пѣмаї де ачѣеа ам дндрѣзнїт а характерїза фетеле, фїндкѣ шїт, кѣ нїчї лор днѣсшї пѣ ле плаче ачѣста стат, чї тоате кавтъ алскїтѣва кѣ ачѣла ал пѣвестелор. —

Dr. Basic.

О кѣлѣторїе а лїї Алесандрѣ чел маре дн Африка.

Дн таршѣл сѣѣ де а сѣвѣзга лѣтѣеа, дѣвенї Алесандрѣ Macedoneанѣл ла зп понор дн Африка, че локѣїа днтрѣн зогїѣ ретрас дн колївіе самѣ челе пачнїче шї нїчї кѣпоащѣеа ресвоїѣ нїчї днвїнгѣторїѣ. Локѣїторїї дн дѣк пѣмаї декѣт дн колїва дннїторїѣлї лор, ка сѣл оаспете. Ачѣстаї пѣне днпїнте кѣртале, стокїне шї пѣне тоате дн азр. Доар вої тѣккацї азрѣл ачї? дн днтрѣвѣ Алесандрѣ. Еѣ мїам днкїпѣвїт, респѣнсе дннїторїѣл, кѣ вѣкате де тѣккат веї фї авѣнд тѣ дн дара та. Кѣ че скоп аї венїт дар ла пої? Нѣ азрѣл вострѣ маѣ атрас, зїсе Алесандрѣ, чї еѣ а'шї вреа сѣ кѣпоск пѣраврїле воастре. Вїне, респѣнсе ачѣла, аша дар петрѣчї ачї ла пої кѣт днї ва пѣлѣеа.

Дн тїмпѣл че дншї петрѣчеа еї астфелїз, іатѣ вїн дої четѣценї ла дннїторїѣ кѣ о прїчїнѣ де жѣдекатѣ. Пѣрѣшѣл зїче: Еѣ ам кѣтпѣрат дела отѣл ачѣста о вѣкатѣ де пѣтѣнт, шї кѣнд днчѣпѣвїѣ а'л ара, ам дат песте о котоарѣ. Ачѣаста

пѣ а теа, кѣчи еѣ ам кѣмпѣрат пѣмаї
пѣтѣптѣл, іар пѣ шї комора че ера а-
скѣосѣ љп ел, шї кѣ тоате ачестеа вѣн-
зѣторїѣл пѣ вреа сѣ о репрїїтїаскѣ. —
Пѣрѣтѣл респѣнсе: Еѣ љкѣ тѣ цїѣз тот
аша де кѣ копцїїнцѣ, ка шї копчетѣѣеа-
пѣл меѣ. Еѣ іам вѣндѣт монїа кѣ тоате
че аѣ фост аскѣнсе љп еа, прїн вѣраре шї
комѣра.

Жѣдеде репедї ворѣеле лор, ка еї сѣ
вазѣ, де іаѣ љцелес ел вїне шї дѣпѣ о
прекѣцетаре зїсе: Тѣ аї ѣн фечїор прїетїне?
аша есте? — Дар! — Шї тѣ о фатѣ? —
Дар! — Вїне! Фїѣл тѣѣ сѣ еа пе фата а-
честѣїа шї ачеа пѣреке де оамепї сѣ ка-
пете де зестре комѣра ачеаста. — Алесан-
дрѣ се пѣрѣ вїмїт. Доар е пѣдреаптѣ сен-
тїнца теа? љл љнтревѣ домнїторїѣл. —
Ба пѣ, чї еа тѣ љнстрїеїеазѣ. — Шї кѣм
с'ар фї компѣс прїчина ачеаста љп патрїа
воастрѣ? љнтревѣ ачела. Ка сѣ спѣїѣ аде-
вѣрѣл, респѣнсе Алесандрѣ, пої ам фї пѣс
пе амбїї вѣрѣадї ла попреалѣ шї комѣра
ам фї лѣатїо љп стѣпѣнїреа пѣстрѣ. Пѣн-
трѣ Домнїавѣстрѣ? љнтревѣ домнїторїѣл
плїн де мїраре. Лѣчеще сѣреле шї пе пѣ-
тѣптѣл Двоастрѣ? Дар! — Афлѣсе ла
Двоастрѣ аїмале (довїтѣче) влѣнде, ро-
зетоаре де іарѣ? Дар, де вѣеле соїѣрї. —
Аша дар сѣ шїї љмпѣрате, адаѣсе домнї-
торїѣл афрїкан, кѣ вѣнѣл Дампезеѣ пѣмаї
пѣнтрѣ ачелеа аїмале копчедѣ љп патрїа
воастрѣ а стрѣлѣчї сѣареле шї а плоа, іар
пѣ пѣнтрѣ вої, карїї пѣ мерїтадї ачеаста.

(Дїн фїлософїа лѣї Енѣел пѣнтрѣ лѣте.)

Trad. de M. . . .

С Ъ В Е Н І Р.

Le souvenir n'est doux que dans un
coeur qui l'aime.

Lamartine XII. harmonie.
Souvenir d'enfance.

Шї зїоа апѣсѣсѣ пе а мѣнцїлор сїнарѣ,
Шї поаптеа пѣна 'н карѣї де стеле 'нподовїт;
Серѣареа ера дѣвлѣ, прївїреа љп мїраре,
Іар сѣфлетѣ'мї вїмїт.

„Атѣче мѣаї зїс фрате! пѣ веїї че тїнередѣ
Domneazѣ љп патѣрѣ, ш' аїчї знде пе афлѣм?
Тот деалѣл, тоатѣ валеа шї черїїї фрѣтѣсѣѣѣ,
Шї локѣл че кѣлѣмт!

Тѣчереа есте мѣтѣ, ш' о дѣлѣе лїпѣ воаре
Пе арїнї діафане се стрекѣрѣ вшор
Прїн ратѣре, прїн тѣфе, прїн флорї, ш' аче рекоаре
Не вате 'н четїнор.

Ѣн мїрос плїн де вїадѣ дїн валеа љнсталтатѣ
Де флорїчеле, есе, шї 'н позрї легѣлат
Тѣмѣе орїзонѣл ка ватра љнфокатѣ
Дїнтр'ѣн алтарїѣ кѣрат.

Де а понѣї славе вѣтѣре верѣеаца се 'нвѣлеще,
Ш' а стелеї разѣ влѣндѣ дїн черїѣ 'нтѣнекос,
љл пѣлѣверї лѣтїноаче пїкѣнд о 'нподовеще,
О кѣт е де фрѣмос!“

„Аша естеї мїнѣне, фрѣтѣсѣца сѣжптеазѣ
љл пѣрѣл тѣѣ'орї знде, іар еѣ пѣ о гѣсеск
Декѣт: љп а та фрѣнте пе каре рефлектеазѣ
Алѣастрѣл чел череск.

љл окїї тѣї љп карїї, шї раза че сѣпїлѣ
А зїлеї се реведѣ, шї черїѣл љнстелат,
љлшї жоак' а са лѣкоаре, шї сѣфлетѣ'мї с'алїнѣ,
Шї іар е љнфламат.

О афлѣ пѣ а та фадѣ љп каре стрѣлѣчеще
Пѣчереа прїмѣверѣї кѣ мѣндреле еї зорї.
О афлѣ пѣ а та вѣзѣ дїн каре ісвореще
Ѣн валсам кїар де флорї.

Кѣнд враѣѣл меѣ конѣѣче к'о сѣптѣ љнгрїїїїре.
О мѣлѣ че е сорѣѣл фрѣтѣмосѣлѣї меѣ вїс,
Ш'а еї вїѣраре мѣтѣ рѣспѣнде кѣ грѣвїре
љл пѣнтѣл меѣ аїрїс.

Кънд аеръл дин каре адъп атеа вѣдъ,
Е аеръл че сѣв'дѣ респѣр кънд сѣспѣнѣ!
Шѣ дѣлче де мѣресте к'ачел че се дѣлалъ
Din poze шѣ дин крѣнѣ.

О Доамнѣ а теле зѣле де вѣлтърѣ дѣнегрѣте
Ле вѣд къ пер дѣ прѣпъ, ка нѣде 'нкѣнзѣрѣ,
Шѣ тѣ не ал теѣ сѣфлет л' адънѣ къ несѣдршѣте
Плѣчерѣ шѣ мѣлѣтѣрѣ.

Атѣче тоатъ лѣтеа дѣнѣ паре къ'ѣ нѣмѣкъ,
Ачеаста'ѣ фрѣтѣсеца че съ о преѣсескъ,
Шѣ ѣатъ ферѣчѣреа сѣмѣрѣлѣ'мѣ рѣдѣкъ
Ла тѣне кънд прѣвѣскъ."

Е дѣлче сѣвѣнѣрѣл кънд ѣнѣма ѣвѣде,
Е дѣлче ка спѣранѣца ачелѣмѣ крѣдѣнѣчос,
Ел естѣ о ферѣчѣре, ел вѣрѣста 'нѣтѣперѣде,
Шѣ 'н чел неѣтѣнѣчос.

Де-ѣве кътева пасѣрѣ фѣлѣсѣт не караре
Шѣ калѣа кътрѣ касѣ пѣдѣн с'ѣш маѣ скѣртат,
Акъм не апрѣнесѣт, ѣар фрѣнтѣа де 'нѣрѣстарѣ
Сѣмѣрам к'ѣш позратъ.

Кѣчѣ орѣ че ферѣчѣре нѣ мѣлѣт не дѣлѣлѣчеде,
Еа перѣ ка шѣ флѣарѣа л' а зѣлѣѣ асѣмѣнѣт,
Ка раза азрѣорѣѣ кънд соарѣле лѣчѣде,
Ка вѣлтѣл ч'ѣш мѣдѣт.

Еа перѣ ка арѣна мѣпатъ де фортѣпъ,
Ка роа че се соарѣе де зѣлѣ рѣсѣрѣнд,
Ка фрѣнза карѣ нѣкъ, дѣ валѣ шѣ рѣсѣпъ,
Ка вѣаѣа адрѣмѣнд, . .

Аша пер тоате 'н лѣте, к'ачеаста'ѣ а лор соартѣ.
Дар сѣмѣт къ ал теѣ сѣфлет де фрѣтѣсецѣ'ѣ плѣн,
Кънд шѣкъ къ'ѣ лѣнѣгъ мѣне, шѣ браѣцѣа теѣ о поартѣ,
Не ачѣеа че о дѣкѣн!

О клѣпъ есте вѣаѣа шѣ еа дѣ грав апѣне
Тѣ'мѣ сѣзѣ крѣаскъ фѣнѣцѣ къ тотѣа е фрѣтѣсос,
Ах! фѣе ка шѣ 'н черѣзѣрѣ сѣ пот дѣкѣ а'дѣ сѣзѣне:
„Еѣ те ѣвѣск де жос.“

Маѣс 1843.

Г.

А п е к д о т е.

Ън доктор енглез порѣнѣчѣ зѣнѣ маѣ-
стрѣ съ парѣосѣаскъ къртеа къ петрѣѣ, шѣ
дѣ зрѣтѣ воѣа аѣ дѣнега вѣетѣлѣмѣ лѣкрѣторѣѣ
плата остѣнѣлѣѣ сале, зѣкънд, къ ар фѣ фѣ-
вѣт зѣ лѣкрѣ рѣѣ, не карѣ апоѣ л'ар фѣ ко-
перѣт къ пѣмѣнтъ. Бѣне Доамнѣле, респѣнѣсе
маѣстрѣл, дар къдѣ оамѣнѣ сѣнт дѣ лѣте,
каре лѣкрѣл лор чел рѣѣ дѣ акоперѣ къ
пѣмѣнтъ? Докторѣл дѣделѣгѣнд ворѣва лѣѣ,
дѣ плѣтѣ фѣрѣ дѣпѣрѣзѣере.

Ън ом рѣѣ скрѣндѣ'шѣ не зѣша касѣѣ
че о кълѣдѣсе де кърѣнд: „Дѣ ачѣеастѣ касѣ
съ нѣ дѣпѣре рѣѣл,“ фѣ дѣпѣреват де вѣстѣ-
тѣл Дѣодѣн: дар стѣпѣнѣл касѣѣ към ва
ѣнѣтра дѣ еа?

Кънд се къпрѣндеаѣ романѣѣ къ към-
пѣнѣреа азрѣлѣмѣ не карѣ ера сѣ'л деа галѣ-
лор, ка сѣ ѣасѣ дѣн хотарѣл лор, грѣзѣи Ка-
тѣмѣлѣс къ сѣмѣвѣрѣле ѣстѣѣ сале шѣ порѣнѣчѣ
романѣлор, ка сѣ дѣкъ азрѣл дѣ дѣрѣпѣт
дѣ капѣтолѣѣ, ѣар галѣлор че ера трѣмѣшѣ
непѣтрѣ прѣмѣреа азрѣлѣмѣ, сѣ се дѣепарѣте къ
къмнепѣле лор зѣкънд, къ Рома нѣ се поѣте
рескъмѣпѣра къ азр, чѣ къ фѣр.

Реѣеле Георг I. кълѣторѣ одаѣтѣ прѣн-
ѣн орѣшѣл оландѣк. Пѣпъ кънд сѣ прѣнѣзѣ
вѣзѣтѣлѣл каѣѣ, се нѣсе дѣнѣнѣтеа зѣнѣ зѣнѣ
вѣрт шѣ черѣ треѣ оѣ проаспѣте. Дѣпѣре-
вѣнд дѣ зрѣтѣ кът ар фѣ дѣторѣѣѣ непѣтрѣ
ачѣлеа, лѣз респѣнѣс къ 200 фѣорѣнѣ. Към?
зѣсе реѣеле сѣрпѣрѣнс — аша дар трѣвѣзѣе
сѣ фѣе оѣле ачѣ фѣоарѣте рарѣ! Ёртаре, Сѣре!
респѣнѣсе вѣртѣшѣл къ адѣжѣк къмпѣлѣнтъ,
оѣ се афѣл ачѣ дѣстѣле, дар реѣѣѣ сѣнт ачѣ
ла царѣ фѣоарѣте рарѣ. (Асѣменеа нѣлде нѣ
лѣпѣсѣск къте одаѣтѣ нѣчѣ не ла вѣртѣрѣле
поастрѣ.)